

Karlskrona kommun
kunskapsforvaltningen@karlskrona.se

2019-05-09
1 (22)
Dnr-2018:7852

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Wämöskolan 7-9 i Karlskrona kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Wämöskolan 7-9 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Wämöskolan 7-9 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete, och säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att läraren ser till att all undervisning är strukturerad, med intresseväckande inledningar och sammanfattande avslut, så att eleverna får stöd i att förstå hur syftet med undervisningen hänger ihop med det planerade lektionsinnehållet.

Trygghet och studiero

Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att det finns ett samlat arbete för att skapa studiero, att eleverna är delaktiga i detta arbete samt att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn studiemiljö.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 26 oktober 2019** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:7852) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektors ansvar

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektor på Wämöskolan skapar en god grund för utveckling av undervisningen. Det finns ett strukturerat och långsiktigt arbete med att följa upp och analysera skolenhetens resultat. Vidare leder och organiserar rektor det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Vid tiden för Skolinspektionens granskning leder rektor dock inte ett strategiskt jämställdhetsarbete kopplat till skolans övergripande planering och undervisning.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplad till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning av Wämöskolan visar att rektor utifrån en analys, systematiskt och långsiktigt leder och styr utvecklingen av skolan i enlighet med läroplanens krav, för att ge samtliga elever en undervisning av god kvalitet i en trygg miljö.

Rektorn säger i intervju att hon följer upp kunskapsresultaten tillsammans med lärarna och att den gemensamma analysen styr skolutveckling, till exempel planering för kompetensutveckling. Lärare säger att agendan för diskussioner i arbetslagen bestäms med alla på arbetsplatsträffar och att rektor ger arbetslag och ämneslag i uppgift att analysera bedömningar och kunskapsresultat. Rektorn säger att utvecklingsinsatserna i förhållande till elevernas kunskapsresultat, följs upp i medarbetarsamtalen och att de diskuterar hur eleverna ska få förutsättningar att lyckas.

Rektorn säger i intervju att hon följer upp undervisningens genomförande genom lektionsbesök och lärarnas förutsättningar för att bedriva sitt arbete, i arbetslagskonferenser och medarbetarsamtal. I intervjuer med lärare framkommer att rektor har besökt lektioner, följt upp värdegrundsarbetet på APT-möten och genomfört en elevenkät efter värdegrundsveckan. Lärare säger vidare att rektor efterfrågar lärarens målsättning med undervisningen och en utvärdering av denna i medarbetarsamtalen. De säger också att förutsättningar för lärares undervisning tas upp i arbetslagen och medarbetarsamtal.

Rektorn säger i intervju att skolans måluppfyllelse ligger något under riksnivå vilket bekräftas av nationell statistik.¹ Enligt nationell statistik är det särskilt låg måluppfyllelse i ämnet fysik. I syfte att höja måluppfyllelsen har rektorn anställt en förstelärare i matematik och naturorienterande ämnen (NO) som ska leda detta arbete. Rektorn säger vidare att de i analysen har sett att resultaten i idrott visat sig vara lägre för flickor än pojkar och därför har skolan satt in extra resurser och gjort individanpassningar. Lärare säger att de efter analys av resultaten på nationella prov såg en diskrepans i förhållande till slutbetyg och att rektor då bad dem förklara orsaken till skillnaden.

Rektorn säger också att hon har identifierat att elever har bättre förutsättningar att klara studierna där det finns strukturerade lektioner och planeringar och att det finns en brist på struktur i delar av undervisningen hos elever som inte når målen. Rektorn säger vidare att hon arbetar i dialog med personalen med utvecklingsinsatser inom konceptet *Utmanande lärande* i syfte att höja skolenhetens totala kunskapsresultat. Utifrån denna arbetsmetod arbetar de riktat med strukturen på lektioner och tydliga instruktioner som gör att eleverna kommer igång med sitt arbete och har kortare genomgångar. Vidare säger hon att de arbetar riktat med mentorskapet för att hjälpa

¹ Offentlig nationell statistik avseende Wämöskolan visar att det genomsnittliga meritvärdet för skolan läsåret 2017/2018 var 219,7 poäng i jämförelse med rikets 228,7 poäng. Statistiken visar också att slutbetygen samma läsår ligger lägre i flertalet ämnen i jämförelse med riket. Skolenhetens genomsnittliga betygspoäng på nationella proven 2017/2018 i svenska ligger på 14,4 i jämförelse med riket som ligger på 13,8. I kemi ligger skolenhetens genomsnittliga betygspoäng på 13,8 i jämförelse med riket som ligger på 13,8. I geografi ligger skolenhetens genomsnittliga betygspoäng på 11,3 i jämförelse med riket som ligger på 12,8. I engelska ligger på 14,1, i jämförelse med riket som ligger på 15,1.

eleverna att hitta vägar att lyckas i sina studier och att *Utmanande lärande* är bestämt på kommunnivå och gäller för samtliga kommunens skolor.

Skolan genomför årligen en enkät kring värdegrund och trygghet. Av intervjuer med lärare och elever framkommer att rektorn har fattat beslut om utvecklingsåtgärder. Samtliga intervjuade personalgrupper säger att skolan har särskilda temadagar med eleverna där värdegrundsperspektivet integreras i undervisningen. Lärarna säger i intervju att de leder arbetet under dessa dagar. Flera lärare säger vidare att de i klasserna tar upp värdegrundsfrågor inom sina ämnen under terminen och att skolan arbetar aktivt med att förtydliga för en särskild grupp elever att respektlöst prat inte är accepterat.

Granskningen visar att rektor delvis följer upp värdegrundens integrering i undervisningen och att hennes uppföljning består i att hon utvärderar temadagar genom en enkät och förändrar inför kommande år utifrån resultatet i utvärderingen. Rektorn säger att hon vet genom samtal med lärare och resultat i elevenkäten, att värdegrunden inte integreras i alla ämnen.

I intervju med rektor och samtliga personalgrupper framkommer att resultatet efter utvärdering av kunskapsresultat och trygghetsenkät, leder till att resurser fördelas och omfördelas både vad gäller personal och utbildningsinsatser för att möta elevernas behov av utveckling och trygghet. Rektor stämmer av, kartlägger och kommunicerar beslut med personalen.

Vad gäller introduktion av obehöriga lärare så säger lärare och rektor att det på skolan finns en plan för detta. En behörig lärare handleder den obehöriga läraren i undervisningen. Rektor pratar med de obehöriga och stämmer av vilka behov de har av undervisningsstöd, bland annat. De får hjälp av IKT-pedagogen och ämnes- och arbetslagsledaren stöttar. Lärare säger i intervju att rektor delegerar introduktionen för obehöriga lärare till dem. En intervjuad obehörig lärare bekräftar att hen får stöd i sitt ämne.

Pedagogiskt ledarskap

Granskningen visar att rektor leder och organiserar det pedagogiska arbetet samt ger lärare förutsättningar att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra. Rektorn säger att hon följer upp pedagogiska planeringar med lärarna och lektionsobservationer i verksamheten. Vidare säger rektor att hon därmed har en bra bild av vad lärarna gör och vad skolan behöver utveckla och jobba med.

I intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan, samt i inkommen dokumentation, framkommer att rektor skapar förutsättningar för lärarna att samverka genom arbetsplatsträffar, veckovisa pedagogiska möten, kollegiala samtal och andra konferenser som uppföljningskonferenser angående kunskapsresultat. Lärare säger i intervju att rektor styr möten utifrån innehållet i arbetsmetoden *Utmanande lärande* och att de arbetat med områdena undervisning och pedagogik. Lärare säger vidare att de är på gång med det kollegiala lärandet och rektor ger dem i uppdrag att på möten arbeta med IT-utveckling i de olika ämnena. Rektorn säger att lärarna i arbetslagen får bestämma vad de ska diskutera och att de sedan får tid för detta arbete i mindre grupper. Enligt rektorn är det kollegiala lärandet prioriterat.

I intervjuer med rektor, representanter för elevhälsan och några lärare framkommer att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga. Skolan arbetar med konceptet *Utmanande lärande*, IT-lärande, språkutvecklande arbetssätt och de har gemensamma rutiner exempelvis kring elevers frånvaro och kring ordningsfrågor. Rektor och lärare säger att rektor betonar att "Alla elever ska lyckas" och att alla omfattar den idén. Några lärare säger att arbetssätten ändras för ofta och att en omsättning av personal försvårar implementeringen av förändringar. Rektorn säger att det har funnits större skillnader i arbetssätten tidigare och att den nya organisationen av arbetslag bidragit till att öka tydligheten men att det finns fortsatta utvecklingsmöjligheter kring detta.

Jämställdhetsarbete

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas. I intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framkommer att det inte finns något strategiskt arbete för att upptäcka om elever får olika förutsättningar att lära och utvecklas beroende av könstillhörighet. Se vidare om detta under Identifierat utvecklingsområde nedan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete, och säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolinspektionens granskning visar att rektor inte leder och styr något gemensamt, strategiskt jämställdhetsarbete som också är tydligt för all personal.

Av läroplanen framgår att arbete med jämställdhet ingår i skolans värdegrund och demokratiuppdrag. Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. I detta ingår att eleverna genom utbildningen ska utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektor det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.² Skolinspektionens granskning visar att det finns en medvetenhet på skolan om jämställdhet utifrån skolans värdegrund. Granskningen visar dock att rektor inte leder och styr skolans jämställdhetsarbete strategiskt så att skolan därmed försäkras om att alla elever oavsett kön ges samma förutsättningar för lärande.

I intervjuer med lärare ges exempel på hur de får in jämställdhetsperspektivet i en del ämnen i undervisningen och diskuterar jämställdhet med klasser och grupper. De säger vidare att rektor har observerat undervisningen ur ett jämställdhetsperspektiv och att hon följer upp jämställdhet på skolan genom att analysera resultat på nationella prov och betyg. Elever säger i intervju att de får arbeta med jämställdhet på speciella dagar och prata om manligt och kvinnligt på vissa lektioner. De säger vidare att det inte spelar någon roll om man är flicka eller pojke på skolan. Det framkommer i en annan elevintervju att eleverna tycker att det beror på vilken årskurs man tillhör om de arbetar tillräckligt med jämställdhet eller ej. De säger vidare att det beror på läraren och hur klasserna är, om flickor och pojkar blir lika behandlade. Rektorn säger att de tänker på jämställdhet inom idrottsundervisningen men att övriga lärare är olika medvetna om att ta med jämställdhetsperspektivet i undervisningen. Rektorn säger vidare att hon inte följer upp undervisningen strukturerat för att försäkra sig om att jämställdhetsperspektivet genomsyrar innehållet. Lektionsobservationer visar att flickor och pojkar inte ges samma talutrymme i förhållande till elevantal på några lektioner.

² Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11), 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektorns ansvar.

Representanter för elevhälsan säger att man jobbar med jämställdhetsarbete och allas lika värde varje dag, men att studie- och yrkesvägledaren inte fått uppdrag av rektor att beakta stereotypa val bland eleverna vid vägledning av utbildning och yrke. Lärare säger i intervju att de inom arbetslaget diskuterar genus och kulturella skillnader. Rektorn säger att personalen är medveten om jämställdhet och det är särskilt uttalat att mentor ska beakta detta i sitt arbete. Rektorn säger vidare att jämställdhet är en punkt på mötesdagordningen men att det är inget uttalat som alla ska tänka på i undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar att rektor säkerställer att ett strategiskt jämställdhetsarbete utvecklas och förankras i skolan, så att en gemensam medvetenhet skapas hos personalen kring hur de ska arbeta för att utbildningen ska vara jämställd.³

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9§ skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.

Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3

Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5. Kursplaner med kunskapskrav

³ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11), 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektors ansvar.

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att eleverna huvudsakligen får en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Vidare framkommer att undervisningen anpassas för att stimulera och utmana eleverna och eleverna får vara delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande. Samtidigt har det framkommit i granskningen att undervisningen inte har en tydlig struktur. Skolinspektionens utredning visar att lektionerna inte alltid har en tillräckligt tydlig introduktion och ett tydligt avslut för att eleverna ska förstå syftet med undervisningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplad till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de underlag myndigheten samlat in under besöket.

Varierad undervisning och aktivt lärarstöd

Skolinspektionens granskning av Wämöskolan visar att undervisningen är varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. I intervjuer med alla grupper framkommer att lektionsinnehållet är varierat med olika typer av uppgifter och aktiviteter och att eleverna exempelvis får arbeta enligt metoden ensam, i par och i grupp. Ett exempel på uppgift är där eleverna först gemensamt ska se en musikvideo med svensk text. Därpå får eleverna göra en övning utifrån texten på papper där de får arbeta parvis med tolkning av textens innehåll och budskap. Läraren går runt och lyssnar och ställer frågor kring elevernas samtal. Därefter får eleverna diskutera sina svar i stor grupp och lyssna på varandra. På flertalet observerade lektioner är innehållet varierat med olika typer av övningar och innehåll. Eleverna får arbeta i helklass, grupp/par och enskilt. De får lyssna, läsa, skriva, diskutera, ta ställning och argumentera, laborera och genomföra praktiska övningar. Inkommen dokumentation och intervjuer med lärare visar att skolan arbetar systematiskt med konceptet *Utmanande lärande*, en metod som visar vad som krävs för att skapa en utforskande, nyfiken och lustfylld lärmiljö.

I intervjuer med elever framkommer att lärarna ger eleverna aktivt stöd genom att svara på deras frågor och gå runt i klassrummet och hjälpa till där det behövs. Några elever säger dock att de kan få vänta länge i vissa ämnen på att få den hjälp som de behöver av läraren. Lärare säger att de cirkulerar i klassrummet för att se till att alla elever kommer vidare med sina uppgifter. När flera elever visar att de inte förstår, gör läraren avbrott för att kunna ge delinstruktioner till alla. Eleverna kan också få stöd via skolans digitala verktyg för att komma vidare i sitt arbete. Lärare säger vidare att de satsar på att bygga relationer med eleverna så att det gemensamma arbetet kan vila på en förtroendefull relation och att det ska vara helt acceptabelt att få prova och göra fel. Rektorn säger att det varierar hur lärare försäkrar sig om att eleverna har förstått

och kommer vidare. Observationer visar att lärarstödet är aktivt då lärarna förklarar uppgifterna för eleverna och följer upp deras arbete både enskilt och i grupp så att de kommer vidare och bibehåller engagemang.

Stimulans och utmaningar

Granskningen visar att eleverna oftast blir stimulerade i undervisningen och att de blir utmanade på sin nivå genom anpassning av uppgifter. I intervju med både lärare och elever framkommer att det finns uppgifter som kan vara på olika nivå men också uppgifter med en möjlighet till utveckling och fördjupning. Lärare säger att elever inom ett ämne arbetar med uppgifter på gymnasienivå. Flertalet intervjuade elever säger att lärarna har höga förväntningar på dem då de pushar och visar att de tror på att eleverna kan klara svårare uppgifter och utvecklas. Elever säger vidare att de ibland kan få välja svårighetsgrad på uppgifterna och att de kan få välja svårare uppgifter när de är klara. Lärare säger att de erbjuder olika nivåer och att eleverna får prova på olika material och arbetssätt. Rektorn säger att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att lärarna därför behöver ge mer stöd i form av variation för att eleven ska kunna utveckla sina förmågor. Rektor säger vidare att det är ett utvecklingsområde att göra undervisningen ännu bredare och bygga på med ytterligare individanpassningar och att skolan arbetar med detta dagligen för att hjälpa eleverna att lyckas.

Reflektion utan givet svar, strategier för och reflektion över eget lärande

Skolinspektionens granskning visar att eleverna får reflektera utan givet svar, får strategier för och möjlighet till reflektion över det egna lärandet. I intervju med lärare säger de att eleverna får reflektera över varför det blev på ett visst vis till exempel samhällsutveckling. De säger vidare att de ställer öppna frågor där det finns olika perspektiv. Elever säger i intervju att de flera i ämnen får säga vad de tycker i olika frågor och att de får diskutera olika tolkningsmöjligheter. De observationer Skolinspektionen gör visar många exempel i undervisningen där eleverna ges utrymme att reflektera över uppgifter utan ett givet svar. Exempelvis får en klass prata om kolonialtiden och läraren ställer frågor som eleverna ska reflektera över om slaveriet och koloniseringen. Eleverna resonerar tillsammans i klassen och ger olika svar på hur de tänker. Vad gäller strategier för det egna lärandet framkommer det i elevintervju att de får arbeta med detta i vissa ämnen till exempel i matematik där de använt sig av olika metoder för att lösa problem. Lärarna säger att eleverna får prova olika sätt att lösa en uppgift.

Vad gäller elevernas möjlighet till reflektion över det egna lärandet säger de i intervju att de reflekterar över sitt lärande i samband med att läraren har diskussioner och genomgång av prov och matriser. Lärare säger att elever reflekterar över sitt eget

lärande när de gemensamt tittar på deras tidigare arbeten och jämför med var de nu befinner sig kunskapsmässigt. Lärare säger vidare att de frågar eleverna om det kan finnas fler svar på samma fråga. Vidare säger både lärare och rektorn att reflektion över eget lärande ingår i skolans gemensamma arbete med konceptet *Utmanande lärande*.

Planering och utvärdering av undervisningen tillsammans med eleverna

Granskningen visar att elever får vara med och planera lektioner, innehåll och moment tillsammans med lärare. Lärare säger att de ställer frågor om hur eleverna skulle vilja arbeta och vilket innehåll de ska ha. De säger vidare att de utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna både muntligt och skriftligt till exempel direkt efter en lektion, efter ett avsnitt eller en termin. På fråga från Skolinspektionen till elever om de brukar få vara med och bestämma hur de ska arbeta på lektioner säger de att de kan påverka både innehåll, arbetssätt och arbetsformer. De säger också att lärarna lyssnar på dem och att deras synpunkter påverkar undervisningen. Rektorn säger att flera lärare låter eleverna vara delaktiga i hur de ska arbeta och att några lärare är duktiga på det. Vidare säger rektorn att flera lärare låter elever påverka arbetsformer och i viss mån innehållet i undervisningen.

Undervisningens målfokus, struktur och syfte med arbetsmoment

Skolinspektionens granskning visar att lektionerna inte alltid innehåller en tydlig introduktion där läraren förklarar syftet med det planerade arbetet samt kopplar det till läroplanens mål. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Se till att all undervisning är strukturerad, med intresseväckande inledningar och sammanfattande avslut, så att eleverna får stöd i att förstå hur syftet med undervisningen hänger ihop med det planerade lektionsinnehållet.

Skolinspektionens granskning visar att lektionerna inte alltid har en tydlig inledning och avslutning så att eleverna får stöd i att förstå hur lektionens innehåll hänger ihop med undervisningens syfte.

Enligt 5 kap 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa

förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

I samtliga intervjuer med personal framkommer att rektor har beslutat om ett gemensamt arbetssätt för hur lektionen ska inledas och avslutas. Lärare säger att de håller på att arbeta in en struktur i undervisningen som ingår i skolans arbete med konceptet *Utmanande lärande*. Lärare säger vidare att de har en inledning, ett arbete och ett avslut och att de också summerar i slutet av lektionen men att summeringen med eleverna i slutet av lektionen kan göras oftare. Elever säger dock i intervju att det är individuellt om läraren har en struktur på lektionen och förklarar syftet med innehållet. Elever säger att ofta avslutas lektionerna med att läraren säger att det är slut och så går eleverna. Eleverna säger vidare att det är främst inför uppstarten av ett nytt område som läraren har en genomgång. I en årskurs får de ofta själva fråga efter syftet med undervisningen, enligt elever. Det är i samband med uppstarten av nya arbetsområden som de diskuterar läroplansmål och kunskapskrav. Rektorn säger i intervju att många lärare är bra på att ha struktur och förmedla syfte med undervisningen. Rektorn säger dock också att hon vet att det varierar mellan lärare och ämnen i vilken utsträckning lärare gör detta och i vilken grad syftet kopplas till läroplanen.

Skolinspektionens elevenkät i årskurs 9 från våren 2018 visar att området *"Jag tycker det är svårt att veta vad jag ska klara av i skolan"* har index 5,2 och att riket har index 5,7. Enkäten visar också att området *"Jag vet vad jag behöver kunna för att nå kunskapskraven i skolan"* har index 6,1 och för riket index 6,6.⁴

Skolinspektionen rekommenderar rektor att fortsätta och förstärka det påbörjade arbetet kring lektionsstrukturen. En viktig del i en undervisning som är välstrukturerad och organiserad är att läraren ser till att det finns en struktur på lektionerna, som innefattar introduktion, genomförande och en uppföljande avslutning.⁵ En lärares introduktion skiljer sig givetvis beroende på om lektionen innebär en start av ett nytt

⁴ Skolenkäten, Elevenkäten årskurs 9, våren 2018.

⁵ William, D (2013) *Att följa lärande – formativ bedömning i praktiken*, Lund: Studentlitteratur; Håkansson & Sundberg 2012.

arbetsområde eller om lektionen befinner sig mitt i ett arbetsområde. Någon form av introduktion inför varje lektionsstart behövs dock för att tydliggöra för eleverna vad de förväntas lära sig under lektionen samt underlätta för dem att bli motiverade att arbeta under lektionen. På motsvarande sätt behöver varje lektion få en avslutning. Även en avslutning kan genomföras på olika sätt. Syftet med avslutningen är att läraren sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen/arbetsområdet för att innehållet ska uppfattas som meningsfullt för eleverna och för att eleverna ska vara medvetna om var de befinner sig i sitt lärande.⁶ Skolinspektionen rekommenderar därför att arbetet inriktas på att få samtliga lärare att tydliggöra för elever hur läroplansmålen relaterar till och omsätts i olika övningar och aktiviteter som lektionen består av. Vidare rekommenderas att lektioner har genomtänkta avslut som exempelvis summerar lektionen eller blickar framåt mot nästa lektion.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

Författningsstöd för våra bedömningar:

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med lärare och elever för att skapa trygghet men att det saknas ett samlat arbete och ändamålsenliga åtgärder för att skapa studiero.

⁶ William, D (2013) *Att följa lärande – formativ bedömning i praktiken*, Lund: Studentlitteratur; Håkansson & Sundberg 2012.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplad till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Arbetet med att skapa trygghet

Skolinspektionens granskning visar att Wämöskolan bedriver ett medvetet och välfungerande arbete för att säkerställa trygghet på skolan. Arbete och uppföljning sker utifrån trygghetsplanen. Enligt intervju med lärare, elever och rektor följs tryggheten på skolan upp genom trivselenkäten och trygghetsvandringar. Rektor säger att det finns ordningsregler på skolan som är gemensamt framtagna med elever och skolrådet, i vilket vårdnadshavare ingår. Vidare säger lärare och rektor att regelbundna diskussioner om trygghet sker i elevrådet. I analysen har personalen sett att den faktor som mest påverkar elevernas trygghet på skolan är vuxennärvaro. Rektor har tillsammans med lärare bestämt att lärare ska vara närvarande på raster i korridorer, bibliotek och på skolgården. Lärare säger att det anordnas aktiviteter för eleverna på kvällstid i syfte att förbättra relationerna mellan elever och därmed öka upplevelsen av trygghet. Representanter för elevhälsan säger att de arbetar förebyggande med trygghet och att de bland annat har diskuterat våld med en årskurs. Rektorn säger i intervju att personaltätheten ökat, att nya lärare presenterar sig i samtliga klasser för att undvika oro när nya personer finns i skolan och att mentorskapet utvecklats. Vidare säger rektorn att resultaten i senaste trygghetsmätningen har förbättrats och att lärarna har diskuterat enkätsvaren med eleverna på klassråd. Av inkommen dokumentation framgår att skolan under uppstartsdagarna har värdegrundsaktiviteter tillsammans med eleverna, som ett led i arbetet med trygghet. Vid tiden för Skolinspektionens besök observeras en lugn och trygg miljö med lärare närvarande ute i verksamheten.

Arbetet med att skapa studiero

Skolinspektionens granskning visar att skolan inte har ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna deltar i. Lärarna vidtar inte ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö med gott resultat. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att det finns ett samlat arbete för att skapa studiero, att eleverna är delaktiga i detta arbete samt att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn studiemiljö.

Skolinspektionens granskning visar att skolan inte bedriver ett samlat arbete, så att elevernas lärmiljö präglas av studiero på samtliga lektioner.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Rektorn och lärare säger i intervju att de i syfte att skapa studiero arbetar med en tydlig lektionsstruktur och tydliga instruktioner. Lärare säger vidare att de har regler kring mobiler och Ipads och att de använder fasta platser som vid behov kan ändras för elever i klassrummet. Någon lärare säger att hen arbetar med anpassat material och anpassad undervisning. Lärarna säger också att eleverna görs delaktiga genom elevrådet och klassrådet i arbetet med skolans ordningsregler. Eleverna säger att det varierar mellan lärare om de samlar in mobiler och Ipads och hur de använder sig av fasta platser.

Observerade lektioner visar flera exempel på lektioner där studieron upprätthålls och vid några tillfällen vidtar läraren ändamålsenliga åtgärder för att bibehålla arbetsron. Rektorn säger att hennes bild av studieron är att den är god och att lärare agerar, men att de klarar detta arbete med varierande resultat. Lärare och elever säger i intervju att det varierar mellan lektioner i vilken utsträckning det är studiero. Elever säger att flera ordinarie lärare upprätthåller ordningen och agerar direkt om en elev stör men att det blir oroligt när de har vikarier. De säger också att det är kaos på en del lektioner även med ordinarie lärare och att några elever och ibland även läraren, då lämnar pågående undervisning. Eleverna säger vidare att lärarna säger till den som stör men att det inte alltid hjälper. Eleverna efterfrågar större tydlighet från lärare kring vad som gäller när någon stör. Någon lärare säger att det finns en åtgärdstrappa för vad som ska ske när en elev stör men att den nog inte finns nedtecknad.

Inkommen dokumentation visar att skolan har allmänna ordningsregler men att de inte specifikt går in på klassrumssituationen och reglerar hur ordningen ska upprätthållas där. Skolinspektionens elevenkät för årskurs 9 våren 2018 visar att på frågan *"I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns"* har ett index på 3,8 och

riket har index 4,7. På frågan *"På lektioner stör andra elever ordningen i klassrummet"* har index 3,4 och riket har 4,3.⁷

Skolinspektionen rekommenderar rektor att fortsätta och förstärka arbetet med studiero för att säkerställa att det finns ett gemensamt förhållningssätt på skolan och ändamålsenliga metoder för att skapa, upprätthålla och vid behov återställa ordningen i klassrummet. Av Skolinspektionens kvalitetsgranskning av hur skolor arbetar för att säkerställa studiero framgår att ett tydligt ledarskap och en stimulerande undervisning i hög grad visat sig vara faktorer som påverkar studieron i klassrummet. Det är också viktigt att skolans arbete för att främja och upprätthålla studiero utgår från elevernas upplevelse av undervisningen. Skolans arbete för att skapa studiero behöver därför omfatta undervisningens kvalitet, lärares ledarskap och bemötande såväl som lärares upprätthållande av ordningsregler. Elever som inte blir tankemässigt utmanade och stimulerade på lektionerna riskerar att bli omotiverade, uttråkade och ibland stökiga. För att bedriva ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete. För att åstadkomma en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero krävs att det finns väl fungerande forum för lärare att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. För rektor är lärarnas upplevelse av hur detta arbete fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga den skolkultur som råder, och att arbeta för en sådan där det bedrivs ett gott förebyggande arbete men också att det finns ett gemensamt förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår.⁸

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Författningsstöd för våra bedömningar:
1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

⁷ Skolenkäten, Elevenkäten åk 9, våren 2018.

⁸ Skolinspektionen (2016c) *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 16.

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen
Lgr 11 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att skolans rektor ger lärare förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygsättningen. Granskningen visar att rektor analyserar eventuella skillnader i betyg i olika ämnen/årskurser, mellan resultat på nationella ämnesprov och betyg i årskurs 9 och diskuterar dessa med betygsättande lärare. Granskningen visar också att rektor ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg så att en likvärdig bedömning garanteras eleverna.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Skillnader och avvikelser i betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektor har ett fungerande system för att analysera och diskutera skillnader och avvikelser i betyg. Rektor och lärare analyserar bedömningar i olika ämnen. Vidare framkommer i intervju med rektor, lärare och dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av att skolan jämför resultat på nationella prov med slutbetygen i årskurs 9. Avvikelsen i procent mellan resultat på nationella betyg och slutbetyg är likvärdig med de avvikelseresultat som finns för riket. I intervju med lärare framkommer att rektor analyserar betygsättning och eventuella avvikelser och genomför diskussioner om detta med lärare i konferenser och medarbetarsamtal. I intervju med rektor framkommer att hon känner till de avvikelser som finns och kan förklara dem.

Likvärdiga bedömningar

Skolinspektionens granskning visar att lärarna använder sig av olika metoder för att säkerställa att de gör likvärdiga bedömningar. I dokumentation och intervjuer med lärare framkommer att lärarna på rektors och på eget initiativ, för diskussioner om kunskapskrav, bedömning och betyg. Det framkommer också att rektor tar del av betygsättningen och diskuterar med lärare om utfallet. Lärare säger att de använder sig av Skolverkets bedömningsstöd, använder nationella prov för att skapa likvärdighet i bedömningen, jämför bedömningar och kunskapskrav och skapar gemensamma uppgifter i ämnet utifrån kunskapskrav i syfte att säkerställa likvärdigheten. De använder även matriser och bryter gemensamt ner målen i olika ämnen för årskurs 7 och 8.

Granskningen visar också att rektor ger lärarna tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg. I intervjuer med lärare och rektor framkommer att de regelbundet ges förutsättningar till kvalitetssäkring av betyg genom diskussioner och sambedomning i olika möten (till exempel betygskonferenser) på skolan. Rektorn säger att hon ordnar kompetensutveckling kring bedömning och betyg och vidtar åtgärder när hon upptäcker att bedömningen inte är likvärdig. Lärare säger i intervju att rektor förordar användning av en gemensam matris vid bedömning men att alla lärare inte följer detta.

I intervju säger både rektor och lärare att de samarbetar med en annan grundskola kring bedömning och betyg. Lärare i något ämne säger att de stämmer av sina betyg med mottagande gymnasieskola.

På Skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Enhetschef

Signerat av: Cecilia Kjellman

X Charlotte Lindmanner Sultan

Föredragande

Signerat av: Charlotte Lindmanner Sultan

I handläggningen av ärendet har även utredare Eva Bergenlöv och Maria Nyman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 3 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 12 februari 2019 och den 14 februari 2019. Besöket genomfördes av Charlotte Lindmanner Sultan och Eva Bergenlöv.

Wämöskolan är en grundskola, årskurs 7-9 som ligger centralt i Karlskrona. Det finns 255 elever i årskurserna 7-9 vid tiden för Skolinspektionens besök. I varje årskurs finns parallellklasser.